SKP-Nieuws: BVK informeert

Samen sterk(er)!

Eerder dit jaar hebben de belangenbehartigers BVK en VBK de handen figuurlijk in elkaar geslagen. Deze 'deal' heeft voor beide partijen alleen maar voordelen! Enerzijds kan het VBK zich steeds beroepen op de BVK voor wat betreft het beheren (opvolgen in het bijzonder) van karperbestanden. De BVK op zijn beurt krijgt dan weer een groter podium om hun kennis en bevindingen te delen met jullie, karpervissers. Een eerste vrucht in dit verhaal is deze nieuwe rubriek. De betrachting is om er een soort van rotatie op na te houden. De ene keer verzorgt het VBK de vertrouwde rubriek 'projectontwikkelingen', de andere keer neemt de BVK het eerder educatieve 'De BVK informeert…' voor zijn rekening. We zijn er quasi van overtuigd dat deze gezonde mix jullie wel zal smaken.

Monitoring

Sommige spiegelkarperprojecten zijn hierin absolute voortrekkers, andere projecten dreigen dan weer onder de radar te verdwijnen. Toch is net dat monitoren van uitgezette karpers zowat het meest leerrijke en waardevolle facet dat SKP'en met zich meebrengen. Als BVK willen we hierin dan ook voor waakhond spelen. Niet dat we meteen bijten of grommen maar 'aanslaan' als iets mis dreigt te gaan kan vaak geen kwaad. Projecten die uitdoven motiveren en ondersteunen om de draad terug op te pikken is zo'n zelfgekozen taak. Het SKP van het kanaal Roeselare – Leie is hier een uitstekend voorbeeld van. Sinds Marnick de handschoen opnam, duiken er frequent terugmeldingen van dit kanaal op. Een positieve tendens. Helaas is een 'position switch' niet altijd goed voor goud. SKP'en blijven afhankelijk van de terugmeldbereidheid van karpervissers. Het oudste project in Vlaanderen – SKP IJzer - is hier een passend voorbeeld van. Bij deze; mannen, terugmelden die hap!
Afronden met gewoon goed nieuws. De meest 'populaire' projecten blijven hoge ogen gooien. Begin juli konden er al ruim 45 gematchte projectpiegels van KGO aan het archief worden toegevoegd. Wordt 2016 het zoveelste recordjaar op rij?

Visredding IJzer

Begin juni kenmerkte zich door zware regenval. In de Westhoek trad de IJzer op meerdere plaatsen buiten zijn oevers. Weiden en akkerland liepen onder water. Nieuwsgierige vissen waagden hun kans, en trokken die weilanden op. Aan de Ganzenpoot te Nieuwpoort stonden de sluisdeuren wagenwijd open, waardoor de IJzer terug zijn normale peil bereikte. Flink wat vissen lieten zich hierdoor verrassen, en zaten als ratten in de val. De opkomende droogte zou voor aardig wat karpers het einde betekenen. Gelukkig was er een landbouwer die de reflex had om de Provinciale Visserijcommissie te informeren. Op zijn weiland zwommen zowaar karpers. Help! Enkele PVC-leden gooiden waadpak, kuipen en schepnet in de auto en deden hun uiterste best om zoveel mogelijk karpers te redden. In totaal werden ruim dertig volwassen karpers 'gevangen' en terug uitgezet op hun stroom, de IJzer.

Sommigen vroegen zich af waarom er alleen karper (en een enkele giebel) in de val zat. Niet één voorntje of brasem kon gespot of gered worden. Een gesprekje met de landbouwer leverde ons kostbare informatie op. De boer vertelde dat zijn weiland wel vaker blank stond, maar bijna altijd in de winter of bij (na)zomerse onweders. Nooit eerder had hij dit in juni meegemaakt, nooit eerder waren er volwassen karpers (bijna) de dupe. Op de vraag 'waarom dit keer wel karper?' is het antwoord voor de hand liggend. Begin juni had het water een temperatuur die voldoende hoog was om karpers hun gedachten op paaien te zetten. Gezien andere vissoorten paaien bij voornamelijk lagere watertemperaturen, was voor hen de drang een pak minder intens om al dat groen te ontdekken. Plots werd er hen een wel geschikt substraat voor de vinnen geschoven. Grasland! Allen daarheen, verstand op nul. Karper is trouwens in de paaitijd vaak de eerste de beste (sterkste) die obstakels overwint om dit soort braakliggend terrein te benutten. Deze strategie kan bijzonder goed uitpakken voor de soort: immers geen vervelende andere vissen om al die eitjes en broedjes weg te vreten, maar niet verstandig voor de ouderdieren. Wanneer hun 'verstand' opnieuw de bovenhand nam, was het al te laat.

Zelfs in mijn eigen weegzakken (waar de vissen even in bewaard werden) kon ik duizenden eitjes terugvinden. Waarschijnlijk duurt de nattigheid helaas te kort om de broedjes te laten overleven.
We onthouden vooral de lovenswaardige samenwerking tussen landbouwer, PVC en achterban.
Ook bij karpers geldt dus dat vreemdgaan niet geheel zonder risico is!

Geloof het of niet, maar in de eerste week van juli was het opnieuw raak. Dit keer was er pas echt haast mee gemoeid. De boer had na de vorige redding een greppel gegraven, waardoor het water razendsnel zakte. Het ging een strijd tegen de tijd worden.

Voor deze spiegel kwam de redding precies op tijd!

Op de weide van de boer konden er zomaar vijf karpers opgeraapt worden. Drie ervan hebben het gehaald, voor de andere twee kwam alle hulp te laat. Meer dan een kwartier werden de vissen rechtop in het zuurstofrijke water van de IJzer gehouden, werd er rivierwater door hun kieuwen 'gejaagd'. Niks mocht helpen…
Op de tweede locatie stond er nog zo'n 40 centimeter water en werden er vlot drie schubkarpers gespot. Alle drie konden ze gered worden. Dan toch een positief gevoel om de weg naar huis aan te vatten.

Met nog zo'n 40 centimeter water onder de vinnen had deze schubkarper duidelijk het geluk aan zijn of haar zijde

De spiegel zou even later vlot wegzwemmen, de schub op de achtergrond had minder geluk…

Uitzettingen aankomende winter

Wel vaker krijgt de BVK de vraag of er op water x nog deze winter kan worden uitgezet. De realiteit is dat dit niet zomaar even gefikst kan worden. In de eerste plaats dient er een aanvraagdossier te worden opgemaakt. Daarin moeten hengelvangstgegevens aantonen dat er ruimte is voor karper. Pas daarna kan het licht op groen. Komt daarbij dat binnen de PVC er altijd een jaar in de toekomst gepland wordt. De uitzettingen van aankomende winter werden bijgevolg al in de zomer van 2015 vastgelegd. In Vlaanderen staan er niet meteen nieuwe spiegelkarperprojecten in de steigers. Wel staan er traditiegetrouw enkele onderhoudsuitzettingen in de planning.
Enkele maanden terug zijn de 'gunningen' voor visleveringen in Vlaanderen bekend gemaakt. Hiermee wordt bedoeld welke kweker in welke provincie mag leveren, gedurende de aankomende vier jaar. Voor West-Vlaanderen en Limburg is dat opnieuw Bijnens. Corten heeft het 'contract' binnen voor Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Vlaams-Brabant.

Internationaal terugmeldweekend 2016

4de Internationaal Terugmeldweekend

30 september - 2 oktober 2016

Net zoals de afgelopen jaren organiseert de BVK zijn internationaal terugmeldweekend! Tijdens het weekend van 30 september tot 2 oktober zullen karpervissers uit Nederland en België op jacht gaan naar zo veel als mogelijk meldingen van projectspiegels. De formule is intussen gekend, het succes wordt ieder jaar nog groter. Samen met het terugmeldweekend wordt er door sommige projecten ook een terugmeldavond ingericht. Absoluut een meerwaarde voor wie SKP'en een warm hart toedraagt.

Rapport Spiegelbeelden

Het gecijfer van Spiegelkarperprojecten in België en Nederland heeft eindelijk geleid tot een rapport: het rapport Spiegelbeelden. Voor deze exercitie is heel wat uit de kast getrokken. Filip en ik zijn er als verzamelaars van SKP-data van het eerste uur dan ook trots op dat we als BVK onze diensten konden aanbieden bij Sportvisserij Nederland. Gezamenlijk hebben wij van dit rapport een mooi en leesbaar geheel gemaakt en een tastbaar bewijs dat SKP-monitoring werkt. Met 96 pagina's aan informatie absoluut een 'must have' voor de karpervisser die het vissen ruimer ziet dan vangen alleen.
Opvallende resultaten? Met name voor SKP'en van open water is van groot belang hoe karpers zich vanuit een uitzetpunt verspreiden. Blijven ze in de buurt of trekken ze weg? Juist omdat een SKP over vele jaren meet, hebben wij kunnen ontdekken dat verspreiding een proces is dat weliswaar vertraagt, maar niet geheel stopt. Concreet betekent dit dat de gemiddelde afstand van uitgezette karpers ten opzichte van het uitzetpunt in de tijd stijgt en blijft stijgen. Op grote open wateren, zelfs als daar schutsluizen wateren scheiden kan dat oplopen tot 1 km per jaar. Vroeg of laat krijgen karpers het op hun heupen en verlaten, tijdelijk of permanent, de vertrouwde zones. In de grote open wateren in Nederland zijn afstanden tot 100 km van het uitzetpunt geen uitzondering meer. Uiteraard is die zwemlust ook een factor waar je bij uitzetplannen rekening mee kunt/moet houden.
Ook als je gewoon een overzicht wil zien van de grootste gevangen projectspiegels dan kom je aan je trekken met dit rapport. Je kunt het rapport downloaden op de website van de BVK.
http://www.karperbeheer.nl/wp-content/uploads/2016/06/Rapport-Spiegelbeelden.pdf

Het rapport 'Spiegelbeelden' duikt op!

Sterfte na uitzetting

Modern karperbeheer lijkt soms ook wel op topsport: een klein foutje kan grote gevolgen hebben. Sterfte na uitzetting is het meest onbeoogde effect denkbaar. Letterlijk om te huilen. Na uitzetting van jonge uitzetkarpers ging het dit vroege voorjaar hier en daar vreselijk mis. Daarover werd uitvoerig bericht in de vorige editie van VBK-magazine.
Al rond 2000 deden de eerste serieuze gevallen zich voor en in de afgelopen 15 jaar zijn er veel incidenten in binnen- en buitenland geweest. Allerlei namen van virussen deden de ronde, maar zelden bleek een en hetzelfde virus of bacterie debet aan verschillende sterftes. Gezondheidsattesten bleken ook geen enkele garantie op vrijwaring van sterfte. Kortom, we hebben te doen met een sluipmoordenaar. Volgens ons is de enige manier om die af te stoppen: openheid, delen van informatie en feiten. Pas dan kun je aan een analyse toekomen. Samen met VBK zijn we op zoek gegaan naar de gemene deler van de afgelopen sterftes. Zat de fatale fout in de gezondheid van de uitzetvissen, in het ontvangende water of toch een combinatie van factoren?
De sterfte trad dit keer op na uitzetting van Tsjechische en Franse spiegelkarpers van leverancier Corten en dan is het logisch dat je je meteen afvraagt of het fatale virus in een bepaalde partij karper heeft gezeten. Toch is dat verre van aannemelijk (los van gezondheidscertificaten) want uit dezelfde bunch is een paar duizend kilo karper praktisch zonder problemen uitgezet in tal van andere wateren waaronder ook afgesloten kleine wateren. Dat zou haast onmogelijk zijn als het om een dodelijk virus gaat.

De vraagtekens waren voor de BVK reden om een kleine enquête te houden onder de spiegelkarperprojecten die de Cortenvissen in 2015 hebben afgenomen. Feit is dat de na 15 december geleverde, veelal Franse karpers, naar onze indruk in (soms veel) minder goede conditie en meer beschadigd waren dan de Tsjechische vissen voor die datum. Lange opslag en vervoer spelen daarin ongetwijfeld een grote rol. De projecten in Vlaanderen kregen hun uitzetvissen rond 20 december.

Naast de wateren in Vlaanderen bleken er nog enkele wateren waar flinke sterfte was opgetreden. Opvallend was dat het inderdaad ging om na december geleverde karpers en tegelijk dat het ging om afgesloten kleine wateren waar soms - niet altijd - al een overbezetting aan karper was.
Bij de BVK vermoeden we sterk dat het bij sterfte na uitzetting op afgesloten water (op open water gebeurt dit zelden of nooit) nagenoeg altijd om een combinatie van factoren gaat, waarbij een nieuwe uitzetting de kwetsbaarheden van een karperbestand blootlegt. Als er iets schort aan het immuunsysteem van de originele karpers kan elke grotere uitzetting, alleen al door de stress die zo'n grote uitzetting teweegbrengt fatale gevolgen hebben. Slechte weerstand is eigenlijk altijd het geval bij overbezetting van karper, maar kan ook andere oorzaken hebben.
Een nieuwe gedachte is dat conditie en weerstand van de uitzetkarpers belangrijker wordt naarmate het afweersysteem van de originele vissen minder goed functioneert. In zo'n situatie, en dan met name in de kleinere wateren, kunnen/zullen zowel uitzetvissen als originals kort na uitzetting het loodje leggen.

Bij de BVK raden we aan om zeker op afgesloten wateren gezonde, weinig beschadigde, karpers uit te zetten en per uitzetting nooit meer uitzetkarpers dan 5% van het aantal vissen dat al rondzwemt.

Uiteraard blijven we samen met het VBK zoeken naar verklaringen van dit serieuze probleem. Enkel zo kunnen we beter voorspellen - en hopelijk ook voorkomen - dat het in de toekomst nog ergens fout gaat.

Joris Weitjens en Filip Matthys

BVK
Belangenvereniging Verantwoord Karperbeheer